

1 אַתֶּם בני ישראל נִצְבִים הַיּוֹם כְּלִכְם בַּיַּחַד לִפְנֵי הָיְוָי אֱלֹהֵיכֶם,
 2 וְכֹלְכֶם כֹּלֵל אֵת כֹּל הָעַם רְאִישֵׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם גּוֹי טַפְכֶם נְשִׁיכֶם
 3 גּוֹי מִחוּטְבַּי עֲצִידְךָ עַד שׂוֹאֵב מִמִּידָה¹, וְאֵיתָא מוּבָא בְּלִקְוֵטֵי
 4 תּוֹרָה² סֵפֶר מֵאֵמֶר הַסִּידוֹת שֶׁל
 5 אַדְמוֹר הַזֶּקֶן עַל פְּרִשׁוֹת הַתּוֹרָה
 6 חוּמָשִׁים וְיִקְרָא־בְּמִדְבַר־דְּבָרִים
 7 שֶׁפָּרְשָׂה זֶה פְּרִשְׁתָּ נִצְבִים קוֹרִין
 8 בַּתּוֹרָה בְּצִבּוֹר לְעוֹלָם תְּמִיד, מִיַּד
 9 שְׁנָה בְּשָׁנָה, בְּשַׁבַּת הָאֲחֵרונה בְּשָׁנָה,
 10 הַשְּׁבִתָּה שֶׁהִיא קֹדֶם רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה³,
 11 וְיִמְרָזוּ הַקֶּשֶׁר שֶׁל פְּרִשָׁה זֶה לְרֹאשׁ
 12 הַשָּׁנָה בְּמֵלֶת "הַיּוֹם" שֶׁבִּפְסוּק זֶה
 13 דְּקָאֵי הַמִּלָּה 'הַיּוֹם' מְכוּונָת עַל
 14 רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה, כִּי מְצִינֵי שְׂרָאשׁ
 15 הַשָּׁנָה נִקְרָא 'הַיּוֹם', כְּמוֹ שְׂאֹמְרִים
 16 בְּנוֹסַח תְּפִילַת מוֹסֵף שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה
 17 "זֶה הַיּוֹם תַּחֲלַת מַעֲשִׂידְךָ, הַיּוֹם
 18 שֶׁל הַתַּחֲלַת הַבְּרִיאָה (כְּמִבּוֹאֵר
 19 בְּחִסְדִּית, רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא הַיּוֹם שְׁבו
 20 הָרִצּוֹן הָאֱלוֹקִי בְּבְרִיאָה וּמַלְכוּת
 21 הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עַל הָעוֹלָמוֹת
 22 וְהַנְּבִרָאִים חַוּרִים וּמִתְעוֹרְרִים
 23 וּמִתְחַלִּים מְחֻדָּשׁ, כִּפִּי שְׂיוֹסְבֵר גַּם
 24 בְּהַמְשָׁךְ הַמֵּאֵמֶר) זְכָרוֹן לַיּוֹם
 25 רֵאשִׁוֹן⁴. וְכֵן פּוֹתֵב אַדְמוֹר
 26 הַצִּמְחָה צְדָקָה (הַשְּׁלִישִׁי בְּשׁוּשַׁלַּת
 27 אַדְמוֹרִי חֲב"ד) בְּאֹר הַתּוֹרָה⁵,
 28 מוּבָא בְּמִדְרָשׁ⁶
 29 שֶׁהַקְּתוּב "אַתֶּם נִצְבִים הַיּוֹם"
 30 הִזְהָרָה רְאוּ לְהִיּוֹת תַּחֲלַת
 31 הַסִּפֵּר, הַתַּחֲלַת חוּמָשׁ דְּבָרִים אֱלֹא
 32 שֶׁ"אֵין מְקַדֵּם וּמֵאַחֵר
 33 בַּתּוֹרָה" וּלְמַעֲשֵׂה פְּרִשָׁה זֶה הִיא
 34 קְרוֹב לְסִיּוּם הַסֵּפֶר, כִּי פְּרִשׁוֹת הַתּוֹרָה
 35 לֹא נִכְתְּבוּ לְפִי סֵדֵר הַהִתְרַחֲשׁוּת (אַלֵּא
 36 יֵשׁ סִיבוֹת אַחֲרוֹת לְקִדְמַת וְאִיחּוֹר
 37 הַדְּבָרִים). וּמוֹסִיף אַדְמוֹר הַצִּמְחָה
 38 צְדָקָה: וַיֵּשׁ לֹמֵר, דְּאֶף־עַל־פִּי־כֵן
 39 שְׁבו הַתְּרַחֲשׁוּ הַדְּבָרִים וְיֵשׁ סִיבוֹת מְדוּעַ פְּרִשְׁתָּ
 40 נִצְבִים מוֹפִיעָה בְּסִיּוּם, מְכַלְמָקוֹם מָה שֶׁנֶּאֱמַר "אַתֶּם נִצְבִים" קְרוֹב

42 לְסוּף סֵפֶר 'מִשְׁנֵה תּוֹרָה', הָרִי זֶה גַּם מִטַּעַם הַנַּ"ל כִּדִּי
 43 שִׁקְרָאוּ פְּרִשָׁה זֶה, פְּרִשְׁתָּ נִצְבִים, סְמוּךְ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה [וְהִינֵנו כְּמוֹ שֶׁכָּתֵב
 44 הַשֵּׁל"ה⁷ סֵפֶר 'שְׁנֵי לִחוֹת הַבְּרִית' (מֵאֵת רַבִּי יִשְׁעִיָה הַלֵּוִי הַחֹרִבִּין)
 45 בְּפִירוּשׁ דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל "אֵין מְקַדֵּם וּמֵאַחֵר בַּתּוֹרָה", שְׁיֵשׁ
 46 טַעֲמִים וְעֵנְיָנִים כְּפִי הַסֵּדֶר
 47 שֶׁהֵם מְסַדְּרִים כֹּי', כְּלוּמַר, יֵשׁ
 48 טַעֲמִים וְעֵנְיָנִים נִסְתָּרִים מְדוּעַ דְּבָרֵי
 49 הַתּוֹרָה מְסוּדְרִים בְּצוּרָה מְסוּיֵמֶת הַכֹּל
 50 בְּכַוְנָה מְכוּונָת כֹּי' וְשׁוּם דְּבָר
 51 בַּתּוֹרָה אֵינוֹ בְּמַקְרָא 'סַתֵּם כִּך' אֵלֵא
 52 הַכֹּל מְכוּון וּמְדוּיָק, וְהַקֶּשֶׁר הַמִּיּוּחָד
 53 שֶׁל 'אַתֶּם נִצְבִים הַיּוֹם' לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה
 54 הוּא, כְּאֵמֶר, כִּי "הַיּוֹם" קָאֵי
 55 מְכוּון עַל רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה, שְׁעִלּוּ
 56 נֹאמֵר בְּתְפִילַת הַיּוֹם "זֶה הַיּוֹם
 57 תַּחֲלַת מַעֲשִׂידְךָ", וְלִכֵּן
 58 הַפְּרָשָׁה הַזֶּה, פְּרִשְׁתָּ נִצְבִים,
 59 נִכְתְּבָה בְּסוּף חוּמָשׁ דְּבָרִים בְּעֵנְיָן
 60 בְּאֹפֶן כֹּה שֶׁתְּהִיָּה נִקְרָאת לִפְנֵי
 61 רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה [כְּהַמְנַהֵג
 62 הַפְּשׁוּט הַנִּפְוֶן בְּכֹל יִשְׂרָאֵל,
 63 שֶׁמְשַׁלְּמִין אֵת הַתּוֹרָה כֹּהֵל
 64 מִתַּחֲלַת סֵפֶר בְּרֵאשִׁית עַד סוּף סֵפֶר
 65 דְּבָרִים בְּשָׁנָה אַחַת⁸, שְׂמִיָּמִים
 66 אֵת קְרִיאַת כֹּל הַתּוֹרָה בְּחַג שְׂמַחַת
 67 תּוֹרָה וּמִדִּ מִתְחַלִּים מְחֻדָּשׁ, וּבִשְׂמַחַת
 68 תּוֹרָה בְּשָׁנָה הַבָּאָה מְסִיָּמִים וּמִתְחַלִּים
 69 מְחֻדָּשׁ, וְכֵן מִיַּד שְׁנָה בְּשָׁנָה וְלֹא
 70 בְּשָׁלֹשׁ שָׁנִים⁸ אוֹ שְׁלֹשׁ שָׁנִים
 71 וּמְחַצְּהָ⁹ כִּפִּי מְנַהֵגִים שְׁהִיו נְהוּגִים
 72 בְּקִיּוּלוֹת מְסוּיָמוֹת בְּעֵבֶר].
 73 וְהֵעֵנֵנו בְּזֶה, פִּדְיוֹע¹⁰ בְּחוֹרָת
 74 הַסֵּדֶר וּמְבּוֹאֵר בְּהִרְחָבָה בְּקַבְלָה
 75 וּבְחִסְדִּית שֶׁבְּרֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה מִיַּד
 76 שְׁנָה בְּשָׁנָה חוֹזְרִים כֹּל הַדְּבָרִים
 77 לְקִדְמוּתָן, כְּלוּמַר, בְּסִיּוּם כֹּל שְׁנָה,
 78 הָרִצּוֹן שֶׁל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְמַלּוּךְ
 79 עַל הָעוֹלָמוֹת וְלַהֲשִׁיעַ לְעוֹלָמוֹת
 80 וּלְנְבִרָאִים אֵת קִיּוּמָם וְחַיּוּתָם, רִצּוֹן שֶׁהַתְּעוֹרֵר בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל הַשָּׁנָה שְׂעֵבֶרָה,
 81 חוֹרֵר לְמַקְרוֹ וְהוּא מְסַתְּלֵק וְנִעְלַם מֵהָעוֹלָמוֹת וְצָרִיכִים לְהַמְשִׁיכָם אֵת
 82 כֹּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ שְׁחוּרוֹ לְמַקְרוֹם וְנִעְלַמוּ מִחֻדָּשׁ וּלְחַזּוֹר וּלְעוֹרֵר אֲצֵל

בס"ד. שבת פרשת נצבים וילך,
כ"ג אלול, ה'תשכ"ט
(הנחה בלתי מוגה)

(1 פרשתנו (נצבים) כט, ט"ז. (2 פרשתנו (נצבים) מד, א. (3 רמב"ם ה' תפלה פי"ג ה"ב. תוס' מגילה לא, סע"ב. תושבו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד. (4 תפילת מוסף דר"ה (ר"ה כו, א). (5 פרשתנו (נצבים) ע' א'קפט. (6 קה"ר פ"א, לא. (7 חלק תושבע"פ תב, ב. (8 רמב"ם ה' תפלה רפ"ג. (9 ראה חילוף מנהגים בין בני בבל לבני ארץ ישראל סמ"ח. (10 ראה עץ חיים

שבת פרשת נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשכ"ט

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הקדוש-ברוך הוא רצון חדש, כביכול, להיות מלך העולמות ולהשפיע חיות
 2 לכל הבריאה, שְׁזָהוּ הטעם הפנימי לכך שְׁרַאש־הַשָּׁנָה נִקְרָא
 3 "תַּחֲלַת מַעֲשֵׂיךָ" כי ביום הזה מעשה הבריאה ומלכות הקדוש-ברוך הוא
 4 בעולם מתחילים מחדש.
 5 וּכְלָלוֹת הַהִמְשָׁכָה של הרצון
 6 האלוקי ומלכות ה' בעולמות מְחֻדָּשׁ
 7 בראש השנה נִפְעָלַת עַל-יְדֵי-זֶה
 8 שְׁ"אַתֶּם כל בני ישראל נִצָּבִים
 9 הַיּוֹם פְּלִכֶם" גו', "פְּלִכֶם"
 10 דִּיקָא, הכתוב מדייק ואומר
 11 שהתייצבות בני ישראל בראש השנה,
 12 לקבל על עצמם עול מלכות שמים
 13 ולפעול את מלכות ה' על העולמות
 14 מחדש היא בהתייצבות "כולכם"
 15 ופירושו של דבר שכל בני ישראל
 16 כולם, בכל הדרגות מ'ראשכם
 17 שבטיכם' ועד 'חוטב עציץ ושואב
 18 מימך' מאחדים בזה, בלשון המאמר
 19 של אדמו"ר הזקן ב'לקוטי תורה'
 20 "לְאַחֲדִים כְּאַחַד"¹¹, באחדות
 21 מוחלטת כאילו היו אדם אחד וּבְאַפְּן
 22 דִּ"נִצָּבִים", לשון משמעותו היא
 23 עמידה חזקה ותקיפה קִנְיָמִים
 24 וְעוֹמְדִים, וְהִינוּ שְׂזוּכִים בְּדִין
 25 שהרי כמובא בדברי חכמינו ז"ל
 26 ובתפילות של ראש השנה, יום זה הוא
 27 יום הדין והמשפט של כל אחד ואחד,
 28 וגם של כללות העולם, בו נפסק מה
 29 יהיה עתידו במהלך השנה הבאה,
 30 ולשון הכתוב "אתם נצבים היום",
 31 עומדים בראש השנה בעמידה
 32 שמבטאת קיום חזק ותקיף, מלמדת שזוכים בדין ונכתבים לחיים טובים
 33 [שְׂזוּזִי פסוק זה 'אתם נצבים' בְּרַכְתּוֹ שֶׁל הַקָּב"ה בְּשִׁבְת־
 34 מְבָרְכִים הַחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי, השבת שלפני ראש השנה, כְּתוּרַת
 35 אֲדָמוּ"ר הַזֶּקֶן שְׁשִׁמַע מְמוֹרו־וְרַבּוֹ הַרְבֵּ הַמְגִיד מְעוֹרִיט,
 36 בְּשֵׁם מוֹרוֹ וְרַבּוֹ הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב¹² שבשאר חודשי השנה, מלבד
 37 חודש תשרי, בני ישראל הם שמברכים את החודש. ואילו בשבת שלפני
 38 תחילת חודש תשרי בראש השנה לא אומרים את ברכת החודש כי את חודש
 39 תשרי הקדוש-ברוך הוא בעצמו מברך, והברכה היא פסוק זה, 'אתם נצבים...'
 40 שכוללת ברכה לזכות בדין בראש השנה], וְעַד בעמידה של בני ישראל בראש
 41 השנה, באופן של 'נצבים', היינו שעומדים בתוקף ובחזק וזוכים בדין, היא
 42 במידה כל כך גדולה, עד לְאַפְּן דִּ"נִצָּבִים" מְלִשׁוֹן הכתוב במלכים

43 "נִצָּב מְלִךְ"¹³, כלומר, עמידה בחזק ובתוקף גדול במיוחד כמו עמידה
 44 של מלך וְהִינוּ, ומשמעות הדברים לענייננו, בנמשל, היא שְׁפָשֵׁם
 45 שְׁהַמְלִיךְ שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל כל האזרחים וכל העניינים של מדינתו בְּאִין
 46 מְפָרִיעַ פְּלָל, ושום דבר לא יכול להפריע את שלטונו החזק של המלך,
 47 וּבְאַפְּן והשלטון של המלך הוא
 48 בעזרה כזו, כלשון חכמינו ז"ל בנמרא
 49 שְׁ"אַמַר מְלָכָא עָקַר
 50 טוּרָא"¹⁴, המלך אמר והנהר נעקר,
 51 כלומר, הדרך שבה המלך שולט היא
 52 בְּדַבּוּרוֹ בְּלִבָּד, לְלֹא יִגִיעָה
 53 פְּלָל מצד המלך, כמו אדם המדבר
 54 שהיבור הוא ללא טורח ומאמץ,
 55 הַנֵּה כְּמו־כֵן העמידה של בני
 56 ישראל בראש השנה היא "אַתֶּם
 57 נִצָּבִים" בְּאַפְּן דִּ"נִצָּב מְלִיךְ",
 58 וכשם שהמלך שולט על הכל וְבִנֵי
 59 ישראל שוֹלְטִים עַל כָּל
 60 הָעֲנִינִים הרוחניים המתרחשים
 61 בראש השנה, וּפּוֹעֲלִים אֶת כָּל
 62 הַהִמְשָׁכוֹת של רצון ה' בעולמות
 63 ומלכות ה' בעולם מְחֻדָּשׁ
 64 ("תַּחֲלַת מַעֲשֵׂיךָ") לְלֹא
 65 יִגִיעָה פְּלָל, כמו המלך ששולט
 66 ואף 'עוקר הרים' ביבור לבדו, ללא
 67 מאמץ, מפני התוקף והחזק של
 68 השלטון שלו, וּפּוֹעֵלָה זו של בני
 69 ישראל בראש השנה היא בְּשִׁמְחָה
 70 וּבְטוֹב לִבָּב.
 71 (ב) וַיּוֹכֵן התוכן הפנימי של ראש
 72 השנה ועבודתם של בני ישראל ביום
 73 זה עַל-פִּי הַמְּבַאֵר בְּמֵאמַר
 74 חסידות על פְּרִשַׁת "נִצָּבִים" שנאמר על ידי אדמו"ר מהר"ש (הרביעי
 75 בשושלת אדמו"ר חב"ד) שְׁנַת תְּרַכ"ט (לְפָנַי מֵאַה שָׁנָה כלומר,
 76 מאה שנה לפני אמירת מאמר זה על ידי הרבי) דְּבוֹר־הַמְּתַחִיל והמאמר
 77 של פרשת נצבים תרכ"ט פותח בפסוק בתהלים המדבר אודות תקיעת שופר
 78 בראש השנה "תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר"¹⁵, וּמְדִיק אדמו"ר מהר"ש
 79 במאמר, דְּצָרִיף לְהַבִּין לְמָה כְּתִיב בַּפְּסוּק זה סְתָם "תִּקְעוּ
 80 בַחֲדָשׁ", וְלֹא כְּתִיב והכתוב לא מפרט ולא מפרש בְּאִיזָה חֲדָשׁ,
 81 וְהוּא-לִיָּה לְמִימַר והיה לו לפסוק לומר "תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ הַשְּׂבִיעִי"
 82 שכן חודש תשרי הוא החודש השביעי לחודש ניסן שהוא החודש הראשון
 83 לחדשי השנה?
 84 אֶף הָעֲנָן וההסבר מדוע נאמר "תקעו בחודש", מבלי לפרט שהכונה

שער ר"ה פ"א. לקו"ת פרשתנו (נצבים) נא, ב. ובכ"מ. 11) לקו"ת שם מד, א. 12) אג"ק אדמו"ר מהורי"צ ח"ג ס"ע תל ואילך (נעתק ב"היום יום" כה אלול). נתבאר בלקו"ש ח"ד ע' 1139 ואילך. ח"ט ע' 184 ואילך. חכ"ט ע' 173 ואילך. 13) מלכים-א כב, מה. אוה"ת פרשתנו (נצבים) ע' אירא ואילך. 14) בבא בתרא ג, ב. וש"נ. 15) סה"מ תרכ"ט ע' שמא

אתם נצבים היום כולכם

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 והמידות, כמשל אדם שפועל בכוח המעשה בלבד ולכן הוא מסולק ונבדל
 2 המפעולה שלו. ולאחר תקיעת-שופר, כאשר בני ישראל חוזרים ומכתירים את
 3 הקדוש-ברוך-הוא, הוא חוזר להיות מלך עם כל הרצון והעונג, המוחין
 4 והמידות) וזו העבודה של 'בניין המלכות', להביא את הכוחות הפנימיים
 5 הנעלים להאיר בספירת המלכות, וכך
 6 'לבנות' את ספירת המלכות מחדש.
 7 **ויש להוסיף, שָׁזָהוּ גַם מָה**
 8 **שְׁפָתוֹבִיב¹⁸** בספר דברי הימים בפרק
 9 המדבר אודות בני בנימין "**חָדָשׁ**
 10 **אָשְׁתוּ**", היינו שאחת הנשים נקראה
 11 בשם 'חודש' **שְׁבוּזָה מְרֻמֹּז שְׁעָר**
 12 **ההתחדשות ("חדש")**
 13 שמתרחשת בראש השנה **הוא**
 14 **בספירת המלכות ("אשתו")**
 15 הנקראת 'אשה או 'נוקבא' על שם
 16 שהיא בבחינת 'מקבל' מהספירות
 17 שלמעלה ממנה, כשם שהאשה
 18 'מקבלת' מהאיש).
 19 **וממְשִׁיךְ** אדמו"ר מהר"ש **בפְּאֲמָר**
 20 הנזכר, **שְׁצָרִיף לְהַבִּין לְמָה עָקַר**
 21 **ההתחדשות** של הארת האור
 22 האלוקי **הוא בספירת המלכות**
 23 **דְּנֻקָּא** והרי לצורך המשכת חיות
 24 לעולמות מחדש, צריך להמשיך את
 25 הרצון והעונג, את המוחין ואת המידות
 26 שכל הבחינות הללו מביאות את השפע
 27 והחיות לעולמות, ואם-כן מדוע עיקר
 28 ההתחדשות היא בספירת המלכות,
 29 וכפי שממשיך ומבאר.
 30 **דְּהָנָה, נַתְבָּאר לְעֵיל, שְׁכָל**
 31 **הָעֲנִינִים** היינו גם העונג והרצון,
 32 המוחין והמידות **(לא רק ספירת**
 33 **המלכות) צָרִיף לְהַמְשִׁיכֶם מְחַדָּשׁ**
 34 **שְׁצִירָה מְחַדָּשׁ** לא רק את ספירת המלכות הקשורה ישירות להשפעה
 35 לעולמות אלא גם את כל הבחינות העליונות **הוא, לְפִי שֶׁהוּא**
 36 הקדוש-ברוך-הוא בעצמו **יְתַבָּרַךְ** אורו והשפעתו אמנם נמשכים ויורדים
 37 לעולמות באמצעות מידותיו, הם הספירות העליונות, אבל הוא עצמו, כלשון
 38 ההקדמה לתיקוני זוהר, 'פתח אליהו', **"לְאוּ מִכָּל אֵינֹן מְדוּת אִיהוּ**
 39 **כְּלָל"**¹⁹ איננו מכל המדות הללו כלל, אלא נעלה מהם לגמרי, וההגדרות
 40 והתארים של הספירות כמו 'חכמה' ו'חסד' לא מתייחסות אליו עצמו, וכפי
 41 שנאמר עוד ב'פתח אליהו' **"דְּאָנָתָה הוּא חַד וְלֹא בְּחֻשְׁבָּן"**²⁰, אתה,
 42 הקדוש-ברוך-הוא בעצמו אחד, ולא בחשבון, כלומר לא אחד שיש אחריו שני
 43 ושלישי וכ' אלא אחד הנעלה ומרומם מכל הבחינות והדרגות הבאות אחריו,

1 לחודש השביעי **הוא, דְּהָנָה "חָדָשׁ" הוּא לְשׁוֹן הַתְּחַדְּשׁוֹת,** על
 2 שם שבכל ראש חודש יש מולד של הירח מחדש, לאחר שבסוף החודש
 3 הקודם הירח נעלם **וְלָכֵן נִקְרָא רֵאש־הַשָּׁנָה בְּשֵׁם "חָדָשׁ" סָתָם,**
 4 מבלי לפרט שהכוונה לחודש מסוים, כי אכן לא מדובר רק על ההתחדשות
 5 של חודש תשרי בפרט, **לְפִי**
 6 **שְׁבָרֵאש־הַשָּׁנָה מִתְחַדְּשֶׁת**
 7 **הַחַיּוֹת** האלוקית **הַפְּלִילִית**
 8 **לְכַלּוֹת הַעוֹלָמוֹת עַל כָּל**
 9 **הַשָּׁנָה,** ולא רק על חודש אחד, **כִּי**
 10 **הַחַיּוֹת** הכללית **הָרֵאשׁוֹנָה**
 11 **שֶׁהַתְּחַדְּשָׁה וְנִשְׁפַּעָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה** של
 12 **הַשָּׁנָה** שהסתיימה **הַסִּתְלָקָה**
 13 **מֵהָעוֹלָמוֹת** וחזרה ועלתה **לְמִקְוֵהָ**
 14 **שֶׁמִּמֶּנּוּ הוֹשַׁפְעָה מִלְּכַתְּחִילָה,**
 15 **וּבְרֵאש־הַשָּׁנָה** של השנה החדשה
 16 **חוזרים ומעוררים מחדש את הרצון**
 17 **האלוקי בעולמות ובכך מְמַשְׁכִּים**
 18 **חַיּוֹת** אלוקית **פְּלִילִית** לעולמות
 19 **מְחַדָּשׁ עַל כָּל הַשָּׁנָה** מראש
 20 **הַשָּׁנָה** הזה עד סיום השנה.
 21 **אֶף עֲדִין צָרִיף לְהַבִּין, הַקְּשִׁיר**
 22 **וְהַשִּׁיכּוֹת** של עניין התחדשות
 23 **הַחַיּוֹת** בראש השנה שעל זה נאמר
 24 'תקעו בחודש', **לְעֲנִין הַמְּלָכוֹת**
 25 **שְׁבָרֵאש־הַשָּׁנָה,** **כְּמֵאמֹר**
 26 **רְבוּתֵינוּ ז"ל¹⁶** בגמרא, במסכת
 27 ראש השנה, אודות נוסח הברכות של
 28 תפילת מוסף בראש השנה, **"אָמֵר**
 29 **הַקֶּבֶ"ה** לבני ישראל: **אָמְרוּ לְפָנָי**
 30 **בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה מְלָכִיּוֹת** פסוקים אודות
 31 עניין המלכות של הקדוש-ברוך-הוא
 32 בעולם **בְּרֵאש־הַשָּׁנָה כְּדִי**
 33 **שְׁתַּמְּלִיכוּנִי עֲלֵיכֶם"** כדי שבאמצעות אמירת פסוקים אלה תקבלו על
 34 עצמכם את מלכותו. **וְעַל זֶה** על עניין קבלת המלכות בראש השנה **מְבָאֵר**
 35 אדמו"ר מהר"ש **בְּמֵאמֹר** הנזכר, **שְׁעָקַר עֲנִין הַהִתְחַדְּשׁוֹת** בראש
 36 השנה **הוא בספירת המלכות** העליונה שהיא עניין המלכות שלמעלה,
 37 מלכות הקדוש-ברוך-הוא על הנבראים, **כְּדוּעָה¹⁷** בתורת הסוד **שְׁבָרֵאש־**
 38 **הַשָּׁנָה הוא בְּנִיין הַמְּלָכוֹת** כאמור, בסיום כל שנה, הקדוש-ברוך-הוא
 39 מסלק את רצונו למלוך על העולמות ואת הרצון והעונג שיש לו מהביאיה,
 40 והרצון והעונג חוזר ומתעורר, ומלכות הקדוש-ברוך-הוא בעולם מתחדשת
 41 על-ידי כך שבני ישראל ממליכים אותו שוב (על-ידי קבלת עול מלכות שמים
 42 מחדש ועל-ידי התקיעה בשופר, לאחר שבלייל ראש השנה, בעקבות סילוק
 43 הרצון, נותרה חיות מועטת ומצומצמת, ללא הארת התענוג והרצון והשכל

ואילך. (16) ראש השנה טז, א. לד, ב. (17) פרי עץ חיים שער ראש השנה. שער הכוונות שם. ובכ"מ. (18) דברי הימים א ח, ט. (19) תקו"ז בהקדמה (יז, ב). (20) תקו"ז שם, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְעַד כִּי כָךְ עֲצֻמִּיּוֹת הָאֱלֹקוֹת נְעִלִית וּמוֹפְשֶׁטת מֵהַסְפִּירוֹת וְהַמִּידוֹת
 2 שֶׁעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא לְמַעְלָה גַם מִבְּחִינַת "אַנְתָּ הוּא חַד"
 3 וְלֵאמֹתוֹ שֶׁל דְּבַר 'אֵנַת הוּא חַד' לֹא נִאֲמַר עַל הָעֲצָמוֹת אֲלָא עַל בְּחִינַת
 4 שֶׁלִּמְטָה מֵהָעֲצָמוֹת, שֶׁלֶכֶן מֵאַחַר עֲצָמוֹת הָאֱלֹקוֹת נְעִלִית מִכָּל הַמִּידוֹת
 5 וְהַסְפִּירוֹת צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ מִחֻדְשׁ
 6 בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אֵת כָּל הָעֲנִינִים וְלֹא
 7 רַק אֵת מִידַת הַמַּלְכוּת אוֹ אֵפִילוֹ שֶׁאֵר
 8 הַמִּידוֹת, כִּי כִּדִּי לְחַדֵּשׁ אֵת חַיִּית
 9 הָעוֹלָמוֹת צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ מִחֻדְשׁ אֵת
 10 הַנוֹנֵן בְּעוֹלָמוֹת וְאֵת הַרְצוֹן בְּעוֹלָמוֹת
 11 כְּפִי שֶׁהֵם בְּעֲצָמוֹת הָאֱלֹקוֹת שֶׁלִּמְעַלָּה
 12 מֵהַסְפִּירוֹת. וְעַל-פִּי-זֶה
 13 שֶׁהֵתְחַדְּשׁוֹת צָרִיכָה לְהִיטֵב בְּכָל
 14 הַדְּרוֹגוֹת, כְּאִמּוֹר, צָרִיךְ לְהִבְיִן,
 15 מֵהוּ הַטַּעַם שֶׁעָקַר
 16 הֵתְחַדְּשׁוֹת שֶׁל הַרְצוֹן הָאֱלֹקִי
 17 בְּעוֹלָמוֹת בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה הֵיא
 18 בְּסִפְרֵת הַמַּלְכוּת דּוֹקָא?
 19 אִךְ הָעֲנִינֵן הוּא, שֶׁאֵכֵן בּוֹדֵא
 20 הֵתְחַדְּשׁוֹת בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה לֹא צָרִיכָה
 21 לְהִיטֵב רַק בְּסִפְרֵת הַמַּלְכוּת אֲלָא 'בְּכָל
 22 הָעֲנִינִים' וְגַם וּבְעִיקַר בְּבְחִינַת
 23 שֶׁלִּמְעַלָּה מֵהַסְפִּירוֹת אֲלָא שֶׁבְּחִינַת
 24 הַמַּלְכוּת צָרִיכָה הֵתְחַדְּשׁוֹת מִיּוֹחַד
 25 שֶׁלֹּא קִיַּמְתָּ בְּשֶׁאֵר הָעֲנִינִים, כִּי, הִנֵּה
 26 דּוֹקָא סִפְרֵת הַמַּלְכוּת גַּם לְאַחֲרֵי
 27 הַמְשַׁכְּתָהּ, גַּם לְאַחַר שֶׁכָּבַר עוֹרְרוּ
 28 לְמַעַלָּה רְצוֹן לְמַלּוּכָה, כְּבִיכּוֹל, וְכָבַר
 29 נִמְשַׁכָּה סִפְרֵת הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא הַסְפִּירָה
 30 שֶׁדְּרַכָּה וּבִאֲמִצְעוּתָהּ בָּאָה הַהִמְשַׁכָּה
 31 שֶׁל חַיִּית הָאֱלֹקִית לְעוֹלָמוֹת בְּפוּעַל,
 32 עֲדִין צָרִיךְ לְהִיטֵב בְּהַ סִפְרֵת
 33 הַמַּלְכוּת עֲנִינֵן הֵתְחַדְּשׁוֹת וְכְפִי
 34 שֶׁמְשַׁמֵּךְ וּמְבַאֵר.
 35 וְהָעֲנִינֵן בְּזֶה, כְּפִי שֶׁמְבַאֵר אֲדַמּוּר מֵהַר"ש בְּמֵאמְרֵי הַנוֹכַח,
 36 שֶׁבְּבְחִינַת הַמַּלְכוּת עֲצָמָה יֵשׁ שְׁתֵּי דְרָגוֹת. דְּרָגָה אַחַת בְּסִפְרֵת
 37 הַמַּלְכוּת הִיא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב²¹ בְּנוֹסַח בְּרִכּוֹת קִרְיַאת שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית
 38 "הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבָדוֹ מְאֹד", עֲנִינֵן הַמַּלְכוּת בְּתוֹר רֹמְמוֹת
 39 וְהַתְנַשּׂאוֹת, כְּמוֹ מֶלֶךְ שֶׁנִּמְצָא בְּמַעַלָּה גְּדוּלָה, וּמְרוֹמָם וְנַעֲלָה עַל בְּנֵי הַמְדִינָה
 40 שֶׁזָּהוּ עֲצָמוֹת הַמַּלְכוּת, בְּחִינַת 'פְּתֵר מַלְכוּת', כִּי בְּעֲנִינֵן
 41 הַמַּלְכוּת, כְּתוּב הַמַּלְכוּת מְבִטָּא וּמְסַמֵּל אֵת הַרֹמְמוֹת וְהַתְנַשּׂאוֹת שֶׁל הַמֶּלֶךְ,
 42 וּבְלִשׁוֹן כ"ק אֲדַמּוּר (מֵהוֹרְש"ב), הַחֲמִישִׁי בְּשׁוֹשֶׁלֶת אֲדַמּוּרֵי
 43 חֲב"ד) נִשְׁמָתוֹ-עֲדִין²² הוּא בְּחִינַת הַתְנַשּׂאוֹת עֲצָמִית עֲנִינֵן זֶה
 44 שֶׁהַמֶּלֶךְ מְרוֹמָם וְנִישָׂא מְבַנֵּי עִמּוֹ מְצַד עֲצָם מֵהוֹתוֹ.

1 וְדַרְגָּה שְׁנֵינָה בְּסִפְרֵת הַמַּלְכוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב²³ עַל עֲנִינֵן הַמַּלְכוּת
 2 בְּתַהֲלִים "מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עוֹלָמִים", דְּהֵינּוּ, מֵהַ שְׁנַעֲשֶׂה
 3 סִפְרֵת הַמַּלְכוּת כְּפִי שֶׁהִיא בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, הָעֲלִיּוֹן וְהַנְּעִלָּה בִּיטוּר מֵאַרְבַּעַת
 4 הָעוֹלָמוֹת הַכִּלְלִים שֶׁהוּא עוֹלָם שֶׁבְטָל לְאֱלֹקוֹת לְגַמְרֵי, וְהַדְּרָגָה הַשְּׁנֵינָה
 5 בְּסִפְרֵת הַמַּלְכוּת הִיא כְּפִי שֶׁהַמַּלְכוּת
 6 דְּאֲצִילוֹת נְעִשִׂית מְקוֹר הַשְּׁפַעַת
 7 חַיִּית לְעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יְצִירָה
 8 עֲשֶׂה שֶׁהֵם בְּחִינַת יֵשׁ וְדָבָר
 9 נִפְרָד לְעֲצָמָן וּבְעוֹלָמוֹת אֵלּוֹ יֵשׁ
 10 תְּחוּשָׁה שֶׁל יִשׁוּת עֲצָמִית וְאִין בְּהֵם
 11 בִּיטוּל מוּחַלֵּט לְאֱלֹקוֹת כְּמוֹ בְּעוֹלָם
 12 הָאֲצִילוֹת. וּבִאֲפֻךְ כִּלְלִי שְׁתֵּי הַדְּרוֹגוֹת
 13 בְּמַלְכוּת הֵן הָאֲחַת, כְּפִי שֶׁהַמַּלְכוּת הִיא
 14 בְּרוֹמְמוֹת וְהַתְנַשּׂאוֹת מֵהָעוֹלָמוֹת,
 15 וְהַשְּׁנֵינָה כְּפִי שֶׁהַמַּלְכוּת יוֹרֵדֶת וְנִמְשַׁכָּת
 16 לְהַחְזִית אֵת הָעוֹלָמוֹת.
 17 אָמְנָם, גַּם לְאַחֲרֵי שֶׁבְּחִינַת
 18 הַמַּלְכוּת נִמְשַׁכָּת לְהִיטֵב מְקוֹר
 19 לְעוֹלָמוֹת, הִיא הַבְּחִינָה הַשְּׁנֵינָה
 20 בְּסִפְרֵת הַמַּלְכוּת, כְּאִמּוֹר לְעִיל, עֲדִינֵן
 21 מְבַקְּשִׁים אָנּוּ "מֶלֶךְ עַל
 22 הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּכַבּוּדְךָ", "גְּלָה
 23 כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ",
 24 וְלִכְאוּרָה, מֵהַ מְשַׁמְעוֹת הַבְּקָשׁוֹת הַלָּלוּ,
 25 וְהוּרֵי סִפְרֵת הַמַּלְכוּת כְּבָר יוֹרֵד
 26 לְהַשְׁפִּיעַ חַיִּית לְעוֹלָמוֹת, אֲלָא הֵינּוּ,
 27 תּוֹכֵן הַבְּקָשׁוֹת שֶׁתְּהִיָּה מַלְכוּת ה'
 28 בְּעוֹלָם וְיִהְיֶה גִלּוּי מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ הוּא
 29 שֶׁגַּם בְּעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-
 30 יְצִירָה-עֲשֶׂה שֶׁהֵם עוֹלָמוֹת עִם
 31 מְצִיאוֹת נְבִרָאִים בְּעִלֵּי תְּחוּשַׁת יִשׁוּת
 32 עֲצָמִית וְאִין בְּהֵם בִּיטוּל מוּחַלֵּט
 33 לְאֱלֹקוֹת כְּמוֹ בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, גַּם
 34 בְּהֵם יְהִיָּה גִלּוּי בְּחִינַת "כְּבוֹד
 35 מַלְכוּתוֹ" יִתְבָּרַךְ כְּפִי שֶׁהוּא בְּבְחִינַת "הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם
 36 לְבָדוֹ" כּו' הֵינּוּ כְּפִי שֶׁהוּא בְּדְרָגָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל מַלְכוּת, עֲנִינֵן הַרֹמְמוֹת
 37 וְהַתְנַשּׂאוֹת שֶׁשֶׁם כְּבוֹד הַמַּלְכוּת נִיכָר וְנִרְגַשׁ בְּגִילּוּי.
 38 וְזֶהוּ עֲנִינֵן הֵתְחַדְּשׁוֹת שֶׁבְּרֵאשׁ-הַשָּׁנָה, וְכִאֲמוֹר עִיקְרָה הוּא
 39 בְּסִפְרֵת הַמַּלְכוּת, וְתוֹכֵן עֲנִינֵן הֵתְחַדְּשׁוֹת הוּא שֶׁתְּהִיָּה הַהִמְשַׁכָּה שֶׁעַל
 40 יְדֵי סִפְרֵת הַמַּלְכוּת בְּעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיהָ מִמְקוֹר סִפְרֵת
 41 הַמַּלְכוּת, הַבְּחִינָה הָרֵאשׁוֹנָה וְהַנְּעִלִית בְּמַלְכוּת, עֲנִינֵן הַתְנַשּׂאוֹת הָעֲצָמִית
 42 שֶׁלִּמְעַלָּה, שֶׁנִּקְרָאת 'פְּתֵר מַלְכוּת', וְכְּמֵבַאֵר בְּסִפְרֵת²⁴ (סִידוֹר
 43 עִם דֹּא"ח' - דְּבַרֵי אֱלֹקִים חַיִּים - עִם מֵאֲמוּרֵי חֲסִידוֹת שֶׁל אֲדַמּוּר הַזְּקֵן)
 44 בְּדְבוּרֵי-הַמְתַּחֲחִיל בְּמֵאֲמַר הַפּוֹתַח בְּמִילִים "לְהִבְיִן עֲנִינֵן תְּקִיעַת

(21) ברכת יוצר. (22) ראה המשך תעור"ב ח"א ע' רלו. ח"ב ע' תשנ. ח"ג ע' א'תב. (23) תהלים קמה, יג. (24) רמו, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

45 שְׁמַצִּינוּ בַּנֶּפֶשׁ הָאָדָם לְמַטָּה, שְׁמַדַּת הַמַּלְכוּת שֶׁל הָאָדָם הִיא
 46 בְּהֶעָלֵם נִעְלַמְתָּ בְּעוֹמֵק וּפְנִימִיּוּת הַנֶּפֶשׁ בְּמִקּוֹם יוֹתֵר פְּנִימִי וְיוֹתֵר נֹעֵלָה
 47 יוֹתֵר מִשְׂאָר הַמַּדּוֹת, וְהִינּוּ, דָּעָם הֵייתָ שְׁבַנְפֶּשׁ הָאָדָם יִשְׁנֶן
 48 בְּשׁוֹרֵשׁ וּבַהֶעָלֵם כֹּל פְּרֻטֵי הַמַּדּוֹת, גַּם מַדַּת הַמַּלְכוּת, הַגָּה כֹּל
 49 שְׂאָר הַמַּדּוֹת מַלְבַּד מִיַּד הַמַּלְכוּת
 50 בָּאוֹת לְיָדִי גְלוּי לְפַעְמִים,
 51 וּלְפַעְמִים יֵשׁ הָאָרֶץ וְהַתְּגִלוֹת שֶׁל
 52 הַמִּידוֹת כְּפִי שֶׁהֵן מוֹשְׂרוֹת בַּנֶּפֶשׁ
 53 עֲצֵמָה מֵה־שְׂאִין־כֶּן מַדַּת
 54 הַמַּלְכוּת שְׁבָרוּבָא־דְרוּבָא כְּרוּב
 55 הַמִּקְרִים אֵינָהּ בָּאָה לְיָדִי גְלוּי
 56 וְנִשְׂאֵרָת נִעְלַמְתָּ, וְהִינּוּ, לְפִי
 57 שְׂהִיא מְשַׁרְשֵׁת בְּעֵצִים הַנְּקוּדָה
 58 הַכִּי פְּנִימִית וְהַכִּי עֲמוּקָה שֶׁל הַנֶּפֶשׁ,
 59 בְּבַחֲיִנַת הָעָלֵם שְׂאִינוּ
 60 בְּמַצִּיאוֹת כַּמְבוּאָר בַּחֲסִידוֹת שִׁישְׁנו
 61 הָעָלֵם שִׁישְׁנו בְּמַצִּיאוֹת כִּמוֹ הָאֵשׁ
 62 שְׂבָאֵן הַנְּקִרָת צוֹר הַחֲלִמִישׁ שְׂהִיא
 63 נִעְלַמְתָּ וְלֹא נִרְאִית אֲבָל קִימַת
 64 בְּמַצִּיאוֹת, וְיֵשׁ הָעָלֵם מוֹחֲלֵט שְׂאִינוּ
 65 בְּמַצִּיאוֹת, וְכֵן עֵינֵי הַמַּלְכוּת מוֹשְׂרֵשׁ
 66 לְמַעֲלָה, בְּרִגְרוֹת עֲלִיּוֹנוֹת 'פְּשׁוּטוֹת'
 67 לְגַמְרֵי שְׂאִין בְּהֵם כֹּל 'צִיּוֹר' וְהַגְּרָה,
 68 בְּהֵם עֵינֵי הַסְּפִירוֹת, וְסִפִּירַת הַמַּלְכוּת
 69 בְּמִיּוּחָד, לֹא קִימִים כֹּלֵל, אֲלֵא הֵם
 70 בְּהֶעָלֵם שְׂאִינוּ בְּמַצִּיאוֹת.
 71 וְעַל־דֶּרֶךְ־זֶה יוֹבֵן לְמַעֲלָה
 72 בְּאֵלּוּקוֹת, שְׂסִפִּירַת הַמַּלְכוּת
 73 מְשַׁרְשֵׁת בְּעֵצֵמוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ
 74 בְּעֵצֵמוֹת וּמַהוֹת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 75 בְּעֵצֵמוֹ, יוֹתֵר בְּאוֹפֵן יוֹתֵר פְּנִימִי וְיוֹתֵר
 76 עֲמוּק מִכֹּל שְׂאָר הַסְּפִירוֹת שְׂאָף
 77 הֵן מוֹשְׂרוֹת בְּהֶעָלֵם בְּעֵצֵמוֹת
 78 הַאֵלּוּקוֹת אֲלֵא שְׂבִסְפִירַת הַמַּלְכוּת
 79 הַעֵנִיץ יוֹתֵר עֲמוּק וְיוֹתֵר פְּנִימִי.
 80 וְזֶהוּ עוֹבְדָה זוֹ שֶׁהַמַּלְכוּת מוֹשְׂרֵשׁת
 81 בְּעֵצֵמוֹת הַאֵלּוּקוֹת יוֹתֵר מִכֹּל הַסְּפִירוֹת
 82 גַּם הַטַּעַם שְׂכַדִּי לְעוֹרֵר וְלַגְלוֹת אֵת בְּחִינַת הַמַּלְכוּת מְשׁוֹרֶשֶׁה
 83 הַעֲלִיץ וְהַמְּשִׁיכָה לְמַטָּה, שׁוֹחֵזִי הַעֲבוּדָה הַמִּיּוּחָדֶת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרֹאשׁ
 84 הַשָּׁנָה, כַּמְבוּאָר לְעִיל, צְרִיכָה לְהִיּוֹת הַעֲבוּדָה הַרוּחָנִית שֶׁל הָאָדָם
 85 מִצַּד פְּנִימִיּוֹת וְעֵצֵמוֹת הַנֶּפֶשׁ דְּנָקָא וְלֹא דִי בְּעֲבוּדַת ה' בְּכּוּחוֹת
 86 גְלוּיִים וְחִיצוֹנִיִּים יוֹתֵר, כִּי דְנָקָא עַל־יָדֵי עוֹבְדָה זוֹ שֶׁמִּצַּד פְּנִימִיּוֹת
 87 וְעֵצֵמוֹת הַנֶּפֶשׁ יְכוּלִים לְהַגִּיעַ וְלַגְעוֹת בְּשַׁרְשׁ סִפִּירַת הַמַּלְכוּת
 88 כְּפִי שְׂהִיא מְשַׁרְשֵׁת בְּעֵצֵמוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, בְּפְּנִימִיּוֹתוֹ וְעֵצֵמוֹתוֹ,

1 שׁוֹפֵר עַל־פִּי כְּנֹנֶת הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב ז"ל", שְׂבָרָא־שֶׁהַשָּׁנָה
 2 צְרִיף לְחַדֵּשׁ אֶת הַמְּשַׁכָּה שֶׁל בְּחִינַת הַמַּלְכוּת מִמְּקוֹרָהּ
 3 הָרֵאשׁוֹן, כְּלוּמֹר, לְבַחֲנֵת הַמַּלְכוּת כְּפִי שְׂהִיא נִמְשַׁכֶּת לְמַטָּה, כַּסְּפִירָה
 4 שֶׁרִכְבָּה נִמְשַׁכֶּת חַיּוֹת לְעוֹלָמוֹת, וְכַסְּפִירָה שְׂמַצִּידָה יֵשׁ לְקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 5 מְלוּכָה עַל הָעוֹלָמוֹת וְהַנְּבִרָאִים
 6 שֶׁלְמַטָּה, יֵשׁ שׁוֹרֵשׁ וּמְקוֹר עֲלִיּוֹן
 7 בְּעֵצֵמוֹת הַאֵלּוּקוֹת שְׂהוּא בְּחִינַת
 8 עֵצֵמוֹת כֹּחַ הַתַּעֲנוּג הָעֲלִיּוֹן
 9 שְׂבִסְפִימִיּוֹת וְעֵצֵמוֹת
 10 הַמַּאֲצִיל כֹּחַ הַשְּׂפַעַת חַיּוֹת
 11 לְעוֹלָמוֹת בְּפוּעַל נּוֹבַעַת מִכֵּן שְׂבִדְרוּגוֹת
 12 הַרְבֵּה יוֹתֵר נִעְלוֹת בְּאֵלּוּקוֹת יֵשׁ תַּעֲנוּג
 13 מֵהָעוֹלָמוֹת וְנַחֲת־רוּחַ מִמַּעֲשֵׂיהֶם שֶׁל
 14 הַנְּבִרָאִים. וְהַתַּעֲנוּג הָעֲלִיּוֹן הוּא
 15 בְּפְּנִימִיּוֹת וְעֵצֵמוֹת הַבּוּרָא (וְכַמוֹ לְמַשֵּׁל
 16 בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם שְׂאֵדָם עוֹשֶׂה פְּעוּלוֹת
 17 מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל בְּנֵין בֵּית וּמְשִׁקִיעַ בְּכֵן
 18 כּוּחוֹת, כִּי בְּעוֹמֵק נֶפֶשׁוֹ יֵשׁ תַּעֲנוּג מִכֵּן
 19 שְׂהִיָּה לֹו בֵּית), זֶה הַעֲבוּדָה הַרוּחָנִית
 20 שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּקַבְּלַת עוֹל מַלְכוּת
 21 שְׂמִים וּבַחֲקִיעַת שׁוֹפֵר, לְפַעוּל לֹא רַק
 22 הַתַּחֲדוּשׁוֹת שֶׁל סִפִּירַת הַמַּלְכוּת בְּרִגְרוֹתָהּ
 23 הַנְּמוּכָה כְּפִי שְׂהִיא מְשַׁפִּיעָה חַיּוֹת
 24 לְעוֹלָמוֹת בְּפוּעַל, אֲלֵא לְעוֹרֵר אֶת
 25 הַמְּשַׁכֶּת הַמַּלְכוּת מִמְּקוֹרָהּ הָרֵאשׁוֹן.
 26 הוּא הַתַּעֲנוּג שְׂבִסְפִימִיּוֹת וְעֵצֵמוֹת
 27 הַבּוּרָא כַּמְבוּאָר לְעִיל.
 28 וְיֵשׁ לְהוֹסִיף בְּבִאוֹר הַטַּעַם
 29 שְׂבִסְפִירַת הַמַּלְכוּת צְרִיף
 30 לְהִיּוֹת עֵנִיץ הַתַּתְּחַדְּשׁוֹת לֹא רַק
 31 בְּהַמְּשַׁכֶּת הָאוֹר וְהַשְּׂפַעַת מֵהַמַּלְכוּת כְּפִי
 32 שְׂהִיא יוֹרֶדֶת לְמַטָּה אֲלֵא הַתַּחֲדוּשׁוֹת כּוֹז
 33 שְׂמִישׁוֹ גַּם מִבְּחִינָה הִיּוֹתֵר
 34 נִעְלִית שְׂבִסְפִירַת הַמַּלְכוּת²⁵,
 35 הַמַּלְכוּת כְּפִי שְׂהִיא בְּרוּמָמוֹת וְהַבְּדִלָה
 36 מִהַנְּבִרָאִים, בְּבַחֲנֵת 'הַתְּנַשְׂאוֹת עֵצֵמוֹת'
 37 עַל־פִּי הַיְּדוּעֵ²⁶ בַּתּוֹרַת הַסּוֹד
 38 שְׂבִחֵנִת הַמַּלְכוּת מְשַׁרְשֵׁת הַשּׁוֹרֵשׁ שֶׁל סִפִּירַת הַמַּלְכוּת בְּרִגְרוֹת הִיּוֹתֵר
 39 גְבוּהוֹת בְּאֵלּוּקוֹת, הוּא לְמַעֲלָה וּבְעֵמֶק יוֹתֵר מִכֹּל שְׂאָר הָעֵנִינִים,
 40 שׁוֹרֵשׁ הַמַּלְכוּת (שְׂבִירִידָתָהּ לְמַטָּה הִיא הַסְּפִירָה הַכִּי נְמוּכָה וְהַכִּי אַחֲרוֹנָה) יוֹתֵר
 41 נֹעֵלָה וְיוֹתֵר עֲמוּק מְשׁוֹרֵשׁ כֹּל שְׂאֵר הַסְּפִירוֹת רִכֵּל שְׂאֵר הָעֵנִינִים, כִּי שַׁרְשׁ
 42 סִפִּירַת הַמַּלְכוּת הוּא בְּבַחֲנֵת 'רִישָׁא דְלֹא אֲתִידַע'. הָרֵאשׁ'
 43 הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכְּתוּר, נְקִרָא 'רִישָׁא דְלֹא אֲתִידַע' ('רִדְלֵא'), הִינּוּ הָרֵאשׁ שֶׁלֹא
 44 נּוֹדַע (שֶׁלֹא מִתְּגַלָּה) אֲלֵא נִשְׂאָר נִעְלָם כִּי הוּא לְמַעֲלָה מִגְלוּי, וְכַמוֹ

(25) בהבא לקמן – ראה סה"מ תרצ"ט ע' 14 ואילך. תש"ט ע' יב ואילך. (26) עץ חיים שער יג (שער א"א) פ"ב.

שבת פרשת נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשכ"ט

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 לְמַעַלָּה יוֹתֵר מִכֹּל שְׁאֵר הַסְּפִירוֹת. וְכִיּוֹן שְׁגַם בְּחֵינַת
 2 הַמַּלְכוּת כְּפִי שְׁנַעֲשִׂית מְקוֹר לְעוֹלָמוֹת, וְלֹא רַק כְּפִי שֶׁהִיא
 3 ב'הַתְּנַשְׁאוֹת עֲצִמִית' מְשַׁרְשֶׁת בְּעֲצֻמוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ כְּפִי שֶׁהוּא
 4 בְּבַחֲינַת "הַמְּלֶלֶךְ הַמְּרוֹמֵם לְבָדוּ", עֲנִין ה'הַתְּנַשְׁאוֹת עֲצִמִית' לְכֹן
 5 הִנֵּה גַם לְאַחֲרֵי הַמְּשַׁכֵּת
 6 בְּחֵינַת הַמַּלְכוּת לְמַטָּה, לְהֵיוֹת
 7 מְקוֹר לְעוֹלָמוֹת, הַדְּרָגָה הַשְּׁנִיָּה
 8 בַּמַּלְכוּת, כַּמְבוּאָר לְעֵיל, עֲדִיין צָרִיף
 9 לְהֵיוֹת בְּהָ עֲנִין הַהִתְחַדְּשׁוֹת,
 10 שְׁיִמְשָׁף בַּסְּפִירַת הַמַּלְכוּת כְּפִי שֶׁהִיא
 11 לְמַטָּה, הַדְּרָגָה הַשְּׁנִיָּה בַּמַּלְכוּת, גַּם
 12 מִבְּחֵינַת "הַמְּלֶלֶךְ הַמְּרוֹמֵם
 13 לְבָדוּ", הַדְּרָגָה הָרִאשׁוֹנָה בַּסְּפִירַת
 14 הַמַּלְכוּת וְהַשּׁוֹרֵשׁ וּמְקוֹר הָעֲלִיוֹן שֶׁלֹּא
 15 יוֹמֵשׁ בַּה וְיֵאִיר בַּה.
 16 ג) וּמְמַשֵּׁף אַדְמוּר מַהֲר"ש
 17 בַּמְּאָמָר²⁷ הַנּוֹכַח:
 18 וְהִנֵּה הַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בְּדֶרֶךְ
 19 כָּלָל וּפְרָט, שֶׁהִיא אַחַת מִשְׁלוֹשׁ
 20 עֲשָׂרָה מִדּוֹת' שֶׁבָּהֵן הַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת,
 21 הַיְיִנוּ הַכֹּלְלִים לְדַרְשׁוֹת הַפְּסוּקִים
 22 לְלִמּוֹד מֵהֶם הַלְכוּת, וְכֵן גַּם עֲנִינֵי
 23 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה קִיַּיִם ב'כָּלל וּפְרָט'
 24 הַיְיִנוּ גַם בַּאֲפֵן כֹּלְלִי וְגַם בַּאֲפֵן פְּרָטִי,
 25 וְלִעֲנִינֵינוּ, שְׁכָמוֹ שְׁפָרָאשׁ-הַשְּׁנָה
 26 הוּא הַתְּחַדְּשׁוֹת שֶׁל סְפִירַת
 27 הַמַּלְכוּת בְּדֶרֶךְ כָּלָל בַּאֲפֵן כֹּלְלִי,
 28 כַּמְבוּאָר לְעֵיל בַּאֲרִיכוּת, כְּמוֹ-כֵן
 29 כָּכָל יוֹם יֵשׁ הַתְּחַדְּשׁוֹת שֶׁל
 30 סְפִירַת הַמַּלְכוּת בְּדֶרֶךְ פְּרָט, וְכָמוֹ
 31 שְׁפָתוֹב²¹ בְּנוֹסַח בְּרִכּוֹת קִרְיַאת
 32 שְׁמַע שֶׁל שַׁחֲרִית "וּבָטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ
 33 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּכָל יוֹם תְּמִיד
 34 מַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית" וְהַתְּחַדְּשׁוֹת ז'
 35 הִיא הַתְּחַדְּשׁוֹת הַחַיּוֹת הָאֱלוּקִית
 36 לְעוֹלָמוֹת בַּאֲמֻצְעוֹת סְפִירַת הַמַּלְכוּת
 37 [וְזֶהוּ שְׁמַצִּינוּ בְּסִדּוֹר
 38 הָאֲרִיז"ל²⁸ וּבְכַתְבֵי
 39 הָאֲרִיז"ל²⁹ בְּעֲנִין הַכְּפִיּוֹת שִׁישׁ
 40 לְכוּיִן עַל פִּי הַסּוֹד בְּשִׁלוֹשׁ בְּרִכּוֹת רִאשׁוֹנוֹת דְּשִׁמּוֹנָה-עֲשָׂרָה
 41 שְׁכָכָל יוֹם, שֶׁהֵם עַל-דֶּרֶךְ הַכְּפִיּוֹת דְּרָאשׁ-הַשְּׁנָה, שֶׁהוּא
 42 עֲנִין 'בְּנִין הַמַּלְכוּת' וְלִכְאוּרָה הִיא מְקוֹם לְהַתְּפַלֵּא אִיזָה מְקוֹם יֵשׁ
- לכוונות של ראש השנה ביום חול רגיל, אלא שכאמור התחדשות המלכות
 בראש השנה בדרך כלל קיימת גם בהתחדשות הבריאה בכל יום בדרך פרט.
 ועל-פיה שלמעשה יש התחדשות של ספירת המלכות בכל יום ויום
 צריך להבין, מהי ההתחדשות בראש-השנה יותר מבכל
 יום?
 והנה, יש צורך בביאור ההבדל בין
 ההתחדשות בראש השנה להתחדשות
 בכל יום, כיוון שאי-אפשר לומר
 שהחלוק ההבדל ביניהם אינו
 אלא כמו החלוק ד'כלל ופ'רט'
 ומעבר לזה תוכנם שווה,
 אלא בודאי ההתחדשות
 בראש-השנה היא במהותה
 התחדשות מסוג אחר, באופן נעלה
 יותר מבכל יום, כפי שיוסבר
 להלן.
 ומבאר אדמו"ר מהר"ש במאמר
 הנזכר, ש'להבין זה, צריך
 להבין תחילה, בתור הקדמה,
 מאמר רבותינו ז"ל³⁰ במשנה
 "למה קדמה שמע פרשה
 ראשונה של קריאת שמע ל'יהיה
 אם שמוע פרשה שנייה של קריאת
 שמע, כדי שיקבל עליו האדם
 על מלכות שמים תחלה שוהו
 תוכן פרשת שמע, הפותחת בפסוק
 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד'
 שענינו קבלת עול מלכות שמים,
 מלכותו של הקדוש-ברוך-הוא על
 העולם ועל האדם ואחר-כך יקבל
 עליו על מצות" וקיום המצוות
 הוא התוכן של פרשת יהיה אם שמוע
 תשמעו אל מצוותי אשר אנכי מצווה
 אתכם, ד'לקאורָה אינו מוכן מה
 המשמעות של הנימוק להקדים את
 פרשת שמע לפרשת יהיה אם שמוע,
 בגלל הצורך להקדים קבלת עול
 מלכות שמים לקבלת עול מצוות,
 שהרי קבלת על מצות, היא
 גם-כן בחינת קבלת על מלכות שמים
 כי המקבל על עצמו לקיים
 את מצוות ה' מקבל על עצמו ממילא גם את עול מלכותו של הקדוש-ברוך-
 הוא שציווה על המצוות?

(27) סה"מ שם ע' שדמ. (28) במקומו. (29) פע"ח שער העמידה פ"ח. (30) משנה ברכות יג, א. וראה סידור עם דא"ח שער הק"ש עד, סע"ב ואילך. אוה"ת ואתחנן ח"ו ע' ברלוז ואילך. וראה ד"ה בחודש השלישי וד"ה ראשית עריסותיכם שנה זו (תורת מנחם התוועדיות חנ"ו ע' 186 ואילך; ע' 350 ואילך).

אתם נצבים היום כולכם

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 'רצוא', 'שוב' וחזור חלילה) וּמָצַד זֶה מאחר שאופן המשכת החיות
 2 מלמעלה היא בדרך 'רצוא ושוב', נִמְשָׁךְ גַם בְּנִבְרָאִים בְּחֵינַת "רְצוּא
 3 וְשׁוּב" שגם החיות הפועמת בכריאה ואופן הנהגת הנבראים הם בדרך זו
 4 של 'רצוא ושוב', התעלות למעלה והמשכה למטה, וּכְמוֹ-כֵן בְּנִשְׁמוֹת
 5 יִשְׂרָאֵל, שְׁעֹבֲדֹתֶם הרוחנית
 6 שבני ישראל עוברים את ה' הִיא
 7 גַם-כֵּן בְּ"רְצוּא וְשׁוּב" שתמיד
 8 הנשמה נמשכת להתעלות למעלה
 9 ומשתוקקת להתקרב לאלוקות, 'רצוא'.
 10 ויורדת למטה להתלבש בגוף ולקיים
 11 את המצוות בעולם הזה 'שוב'. ושתי
 12 התנועות חוזרות על עצמן כל העת.
 13 וּמְבָאָר, אדמו"ר מהר"ש בהמשך
 14 המאמר, שְׁזָהוּ האמור לעיל אודות
 15 'רצוא ושוב' באור האלוקי, בחיות
 16 הנבראים ובעבודת הנשמות, הוא גם
 17 עֲנִין 'קְבֵלַת עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם'
 18 וְעַל מִצְוֹת, וממשיך ומפרט
 19 שְׁפָרְשָׁה רֵאשׁוּנָה של קריאת שמע
 20 שְׁעִנְיָנָה 'קְבֵלַת עַל מַלְכוּת
 21 שְׁמַיִם' התבטלות של היהודי כלפי
 22 הקדוש-ברוך-הוא הוּא עֲנִין
 23 הַ"רְצוּא", הרצון והתשוקה לרבוך
 24 באלוקות מתוך התבטלות עד כלות
 25 הנפש שְׁזָהוּ עֲנִין הַמְסִירוֹת-נֶפֶשׁ
 26 שכל אחד מקבל על עצמו למסור את
 27 נפשו למען האמונה באחדות ה'
 28 ובמלכות ה' בְּ"אֶחָד" באמירת
 29 המילה 'אחד' בפסוק הראשון של קריאת
 30 שמע, שְׁהוּא עֲנִין רְצוֹן פְּשׁוּט לא
 31 מורכב ולא מוגדר, רצון על-שכלי,
 32 לְאֲבִיו שְׁבַשְׁמַיִם בְּכַחֲנֵת
 33 "רְצוּא" וְהִסְתַּלְקוֹת במובן של
 34 התעלות, להתבטל בביטול עמוק ופנימי עד כדי איבוד המציאות לְבָלָל
 35 במציאות האלוקית וְלִבְטַל לְמַעְלָה להתבטל לגמרי כלפי האלוקות.
 36 וּפְרָשָׁה שְׁנִיָּה של קריאת שמע המתחילה ב'והיה אם שמוע תשמעו אל
 37 מצוותי' שְׁעִנְיָנָה 'עַל מִצְוֹת', הוּא עֲנִין הַ"שׁוּב", הירידה למטה
 38 לקיים את המצוות בפועל, לְהִמְשִׁיךְ אֲרוֹת אֱלֹקִיִּם נְעִלִים כְּבָלִים
 39 מְכֻלָּים שׁוֹנִים, בלבושים שונים עַד להתלבשות האורות בכלים של
 40 פעולות גשמיות בעולם הזה לְעֹבְדָה שהאדם עובר את ה' בְּעִנְיָנִי
 41 הָעוֹלָם, תוך כדי העיסוק בענייני העולם הזה הגשמי כְּמוֹ שְׁפָתוֹב³³
 42 בפסוקי פרשה זו של 'והיה אם שמוע' וְאֶסְפַּת דְּגָנְךָ יְגוֹ' וזהו עניין
 43 ה'שוב', להמשיך ולהביא את ענייני עבודת ה' גם בתוך העניינים הללו שהם
 44 עיסוק בגשמיות העולם כמו אסיפת התבואה מהשדה.

1 **וַיֵּשׁ לֹמֵר הַהֶסְבֵּר בְּזֶה**, מדוע באמת קבלת עול מצוות לא כוללת
 2 ממילא גם קבלת עול מלכות שמים לְפִי שְׁעִנְיָן הַ"עַל", במובן של קבלת
 3 מרות על מנת לציית, אַף שְׁשִׁיףָּ גַם אֶצֶל עֶבֶד וְאֲדוֹן, שהרי העבד
 4 מקבל על עצמו את עול האדון, מכיר במרות שלו עליו ומוכן לציית לו, מכל
 5 מקום הַרִי עֲקָרוּ של המושג 'עול'
 6 הוּא בְּיַחַס לְמֶלֶךְ, שְׁהָרִי
 7 בְּעֶבֶד וְאֲדוֹן על אף שהעבד אכן
 8 מקבל על עצמו את עול האדון, מכל
 9 מקום אֵין זֶה עֲנִין שְׁנוּגָע לְעֶצֶם
 10 מְצִיאֹתוֹ של העבד, ובמובן מסויים
 11 העבד נשאר עדיין מציאות לעצמו כי
 12 קבלת העול היא בצורה של ביטול
 13 מוחלט של עצם מציאותו עַד
 14 שְׁיִהְיֶה שִׁיף בְּזֶה במקרה של אי
 15 ציות העבד לאדון עֲנִשׁ שֶׁל הַפֶּךָ
 16 הַחַיִּים, כִּי-אִם עֵיקַר הַמוֹשֵׁג 'עול'
 17 שִׁיךְ בְּמֶלֶךְ, שְׁאֶפִּילוּ מֵאֵן
 18 דְּמַחְוֵי בְּמַחֹג קָמִי מְלָכָא
 19 כו'³¹, מסופר בגמרא שאדם עמד
 20 לפני המלך ואפילו על כן שהחווה
 21 תנועה של רמוז, אמרו שאין אימת
 22 המלך מוטלת עליו והוציאוהו והרגוהו
 23 ועונש מיתה פירושו שְׁמַתְבַּטַּל
 24 מְצִיאֹתוֹ לגמרי, ודבר זה קיים רק
 25 כלפי המלך, ולכן קבלת עול מצוות
 26 (שהיא בדומה לקבלת מרות של האדון
 27 על ידי העבד) לא כוללת גם קבלת עול
 28 מלכות שמים שצריכה לבוא בפני
 29 עצמה והיא קודמת],
 30 ולאחר תירוצן לשאלה בימאמר מוסגר,
 31 חזרו הרבי להביא את הקושיא כפי
 32 שהיא בדברי אדמו"ר מהר"ש במאמר
 33 הנזכר:
 34 וְלָמָּה מְחַלְקִים אוֹתָם את קבלת עול מלכות שמים ואת קבלת עול
 35 מצוות לְשֵׁנִים, שני עניינים שונים וּבִאֶפֶן שְׁצָרִיף לְהַקְדִּים וְלִקְבַּל
 36 עָלָיו עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם תְּחִלָּה, וְאַחֲרָיָה עַל מִצְוֹת ?
 37 וּמְקַדְּמִים אדמו"ר מהר"ש במאמר לְבָאָר על פי פנימיות הדברים מֵה
 38 שְׁפָתוֹב³² בתיאור המרכבה העליונה כנבואת יחזקאל "וְהִתְחִיֹת מֵלֹאכִים
 39 עליונים הנקראים 'חיות הקודש' נעים רְצוּא וְשׁוּב", הלוך וחזור,
 40 והפירוש הפנימי של הדברים הוא הִנְנוּ שְׁהִתְחִיֹת שֶׁל אֲוֵר-אֵין-סוֹף
 41 הנמשכת ויורדת מהקדוש-ברוך-הוא לעולמות ולנבראים הוּא בְּכַחֲנֵת
 42 "רְצוּא וְשׁוּב", בתנועה של התעלות מלמטה למעלה ותשוקה להתקרב
 43 למקור ויורש החיות, 'רצוא'. וגם בתנועה הפוכה של ירידה והמשכה
 44 מלמעלה למטה להחיות את הנבראים, 'שוב' (ושתי התנועות קיימות כל העת,

(31) חגיגה ה, ב. (32) יחזקאל א, יד. (33) עקב יא, יד.

שבת פרשת נצבים-וילך, כ"ג אלול, ה'תשכ"ט

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְהִינֵנוּ, והחידוש שבדבר הוא שְׁפָלְלוֹת עֲנִין קְרִיאַת-שְׁמַע, לֹא רַק
2 פְּרָשָׁה רֵאשׁוֹנָה, אֲלֵא גַם פְּרָשָׁה שְׁנִיָּה, שהתוכן שלה הוא 'שוב',
3 ירידה למטה, התלבשות האורות בכלים, הוא עֲנִין הַמְסִירוֹת-נֶפֶשׁ,
4 אֲלֵא שְׁבֻזָּה בענין המסירות נפש גּוֹפָא עצמו יִשְׁנוּ חִלּוּק הַבְּדֵל בֵּין
5 פְּרָשָׁה רֵאשׁוֹנָה - 'קִבְּלַת עַל
6 מַלְכוּת שְׁמַיִם', שְׁהַמְסִירוֹת-
7 נֶפֶשׁ של העבודה שבה עוסקים
8 במרשה ראשונה, מסירות-נפש ב'אחד',
9 היא בתנועה שֶׁל "רְצוּא" רצון
10 ותשוּקָה להתעלות מהעולם ולדבוק
11 באלוקות, וּבֵין פְּרָשָׁה שְׁנִיָּה -
12 'עַל מְצוֹת', שְׁהַמְסִירוֹת-נֶפֶשׁ
13 לקים המצוות בפועל היא בְּתַנּוּעָה
14 שֶׁל "שׁוּב" ירידה לעולם לעסוק
15 בקיום המצוות.
16 וְהַחֲלוּק הַהַבְּדֵל בֵּין הַמְסִירוֹת נֶפֶשׁ
17 באופן של 'רצוא', פרשה ראשונה של
18 קריאת שמע, למסירות נפש באופן של
19 'שוב', פרשה שנייה של קריאת שמע,
20 הוא, שְׁבֻזָּה עַל-פְּרָשָׁה הַ"רְצוּא"
21 כאשר התשוּקָה היא להתעלות מלמטה
22 למעלה ולהתקרב לאלוקות, נִרְגָּשׁ
23 ומודגש ומקבל ביטוי בַּעֲקָר
24 הַמְקוֹר האלוּקִי העליון שְׁבוּ
25 רוּצָה האדם שלמטה לְפָלֵל
26 וְלִבְטֹל כּוֹ', מֵה־שְׂאִין-בֵּן
27 בְּתַנּוּעַת הַ"שׁוּב", התנועה של
28 ירידה למטה אֲף שְׁגַם היא באֲפִן
29 שֶׁל 'קִבְּלַת עַל מְצוֹת', וגם בה
30 בוודאי יש תנועה של התבטלות כלפי
31 מעלה, מִפְּלִ-מְקוֹם נִרְגָּשִׁים
32 בקבלת עול זו בַּעֲקָר פְּרִטִי
33 הַפְּחוֹת וְהַעֲנִינִים היינו מציאות
34 האדם ומציאות העולם שְׁבָהּם
35 נַעֲשִׂית הַעֲבוּדָה, כְּפִי שְׁנַמְשֵׁף
36 בָּהֶם הַמְקוֹר כּוֹ' יוֹרֵד וְכֹא בָהֶם
37 מלמעלה למטה.
38 וְזֶהוּ גַם הַפִּירוּשׁ הַפְּנִימִי שֶׁל מֵה
39 שְׁכָתוֹב בַּמְכִילְתָא³⁴ מדרש
40 הלכתי על חומש שמות, בפרשת מתן
41 תורה "מִשָּׁל לְמַלְךְ בְּשֵׁר-וָדָם
42 שְׁנִכְנַס לְמַדִּינָה, אָמְרוּ לוֹ
43 עֲבָדֵנוּ: גָּזֵר עֲלֵיהֶם על בני המדינה גְּזֵרוֹת וְצִוּוּיִם אֵין הַתְּנַגָּה.
44 אָמַר לָהֶם הַמֶּלֶךְ לְעַבְדָּיו: כְּשֶׁתְּקַבְּלוּ מַלְכוּתִי אֲגִזֹר עֲלֵיהֶם"

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְכַמּוֹכֵן בְּדוֹמָה לְאֵמֹר לְעֵל עַל הַהִתְאָחֵדוֹת שֶׁל הַסּוֹגִים בְּבִנְיַיִשְׂרָאֵל
 2 בְּעִבּוּדָה הַמִּיּוּחֵדֶת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא גַם בְּעִבּוּדָתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד
 3 וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפֶרֶט, דָּאף שִׁישׁ בְּנַפְשׁוֹ עֶשֶׂר מִדְּרָגוֹת שׁוֹנוֹת
 4 וּמְחֻלְקוֹת זֶה מִזֶּה שֶׁלְּכָל אַחַת מֵהֶן יֵשׁ אוֹפֵי הַמִּיּוּחֵד לֵה, שֶׁלְּשֵׁשׁ שָׁכְלִים
 5 שְׁלוֹשׁ חֲלָקֵי הַשְּׁכָל חֲכַמָּה-בִּינָה-דַעַת
 6 וְשִׁבְעַת מְדוֹת חֲסֵד-גְּבוּרָה-תְּפָאֶרֶת
 7 נִצְחָה-הוֹרֵי-סוּד-מַלְכוּת, מְכַל-מְקוֹם
 8 הָעִבּוּדָה בְּרֹאש־הַשָּׁנָה הִיא
 9 לֹא עֲבוּדָה שְׁבָה כֹּל אֶחָד מֵעֶשֶׂר
 10 הַכּוּחוֹת מִתְּגַלָּה וּמִתְּבַטָּא בְּנִפְרָד אֲלֵא
 11 כְּפִי שָׁכָל עֶשֶׂר הַכּוּחוֹת לְלוּלִים
 12 בְּבַחֲיִנַת ה'יְחִידָה', הַחֲלֵק הַכִּי
 13 עֲמוּק וְהַכִּי פְּנִימִי שֶׁל הַנֶּפֶשׁ, שֶׁם
 14 הַהַבְדָּלִים וְהַחִילּוּקִים בֵּין הַכּוּחוֹת
 15 הַשׁוֹנִים לֹא נִרְאִים וְלֹא מְקַבְּלִים כֹּל
 16 בִּיטּוֹי אֲלֵא כֹּל הַכּוּחוֹת נִכְלָלִים יַחַד
 17 בְּעֵינָיו אֶחָד, פִּירוּעַ מַה שֶׁקָּתַב
 18 אֲדָמוֹר הַזְּקֵן³⁵ בְּדַבְּרֵי
 19 הַגְּמָרָא³⁶ בְּפִירוּשׁ הַפְּנִימִי שֶׁל
 20 מֵאֲמַר הַגְּמָרָא אוֹדוֹת הָעֶשְׂרָה
 21 יָמִים שֶׁבֵּין רֹאש־הַשָּׁנָה לְיוֹם
 22 הַכְּפּוּרִים, "כָּאֵן לְיְחִיד", זֶה
 23 לְשׁוֹן הַגְּמָרָא: "מִנֵּין לְגוֹד דִּין שֶׁל צַבּוּר
 24 . . שֶׁאִפִּילוּ נִחְתָּם מִתְּקַרְע, שֶׁנֶּאֱמַר 'מִי
 25 כֹּה' אֲלוֹקֵינוּ בְּכָל קְרִיאָה אֵלֵינוּ [לְשׁוֹן
 26 הַפְּסוּק: 'מִי גוֹי גְּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֲלוֹקִים
 27 קְרוּבִים אֵלֵינוּ (שִׁיעֲנֵהוּ תְּמִיד בְּכָל אֲשֶׁר
 28 יִבְקֵשׁ מִמֶּנּוּ – אֲבָן עוֹרָא) כֹּה' אֲלוֹקֵינוּ
 29 בְּכָל קְרִיאָה אֵלֵינוּ], וְהַכְּתִיב [= וְהָרִי
 30 כְּתוּב] 'דְּרִשׁוּ ה' בְּהַמְצִאוֹ (מִשְׁמַע
 31 שֶׁאֵין מְצוּי בְּכָל עַת – רש"י), לֹא קִישָׁא
 32 הָא בִּיחִיד הָא בְּצִיבוּר' [= אֵין זֶה
 33 קוּשִׁיא, כֵּאֵן מְדוּבָר בְּתַפִּילַת יַחִיד
 34 (שֶׁאֵין בְּקִשְׁתּוֹ נַעֲנִית תְּמִיד) וְכֵאֵן
 35 מְדוּבָר בְּתַפִּילַת צִיבוּר (שֶׁבְּקִשְׁתּוֹ
 36 נַעֲנִית תְּמִיד) וְהִתְרוּן שֶׁל עֶשֶׂר יָמֵי
 37 תְּשׁוּבָה הוּא שְׁבָהם תַּפִּילַת הַיַּחִיד
 38 נִחְשָׁבַת כְּמוֹ תַּפִּילַת הַצִּיבוּר. וְאֲדָמוֹר
 39 הִזְקֵן מִפְּרֵשׁ אֵת הַמִּילִים 'כָּאֵן בִּיחִיד' לְפִי פְּנִימִיּוֹת הַדְּבָרִים, פִּירוּשׁ: בְּחִינַת
 40 'יְחִידָה', וְכֵאֲשֶׁר מְדוּבָר בִּיחִידָה' הַפְּרִטִים שֶׁל ה'יְחִיד' הוֹפְכִים לְמִצִּיאוֹת
 41 אַחַת שֶׁל צִיבוּר.
 42 וְיִתִּירָה מִזֶּה יֵשׁ לּוֹמַר, דְּכִיּוֹן שֶׁלְּשׁוֹן הַגְּמָרָא הוּא "כָּאֵן
 43 לְיְחִיד" (לֹא "יְחִידָה" בְּלִשׁוֹן נִקְבָּה, אֲלֵא "יְחִיד" בְּלִשׁוֹן זָכָר),
 44 הָרִי הַפְּנִינָה בְּזֶה הִיא לֹא רַק לְבַחֲיִנַת יְחִידָה/ שֶׁבְּנַפֵּשׁ אֲלֵא לְעֵינֵי עוֹד

1 הַמְּלָכוֹת שֶׁכָּכָל יוֹם הִיא עַל-יְדֵי הָעִבּוּדָה ד'קִבְּלַת עַל' בְּאִפְּן
 2 שֶׁל "שׁוֹב", שִׁהִיא, כְּאֵמֹר, קִבְּלַת עוֹל מְצוּוֹת, הֵינּוּ כְּפִי שֶׁ'קִבְּלַת
 3 עַל' נִמְשָׁקֶת בְּכַחוֹת הַגְּלוּיִים (וּבִדְרָךְ כֹּלל הַכּוּנָה לְשֶׁכַל וּלְמִידוֹת)
 4 כּוֹ' כִּי כֵּאֵן הִדְגֵּשׁ הוּא עַל מִצִּיאוֹת הָאֲדָם.
 5 (ד) וְזֶהוּ הַטַּעַם הַפְּנִימִי לְכַךְ שֶׁקָּדַם
 6 רֹאש־הַשָּׁנָה מִיּוֹם שֶׁנֶּהַר בְּשָׁנָה
 7 קוֹרִין בְּתוֹרָה בְּפִרְשַׁת "אַתֶּם
 8 נִצְבִּים הַיּוֹם בְּלָכֶם", דְּכִיּוֹן
 9 שֶׁבְּרֹאש־הַשָּׁנָה צָרִיף לְפַעַל
 10 הַתְּחִדָּשׁוֹת סְפִירַת הַמְּלָכוֹת
 11 מִמְּקוֹרָה הָרֵאשׁוֹן בְּעֲצֻמוֹת
 12 הָאֲלוֹקוֹת, וְכֵאֲמֹר לְעֵל שְׁשׁוּרֵשׁ
 13 הַמְּלָכוֹת נַעֲלָה וְעֲמוּק יוֹתֵר מִשְׁרוּשׁ שֶׁאֵר
 14 הַסְּפִירוֹת, בְּחִינַת "הַמְּלָךְ
 15 הַמְּרוֹמֵם לְבָדוּ מְאֹד", עֵינָיו
 16 הַהִתְנַשְּׂאוֹת הַעֲצֻמִּית שֶׁבְּמַלְכוּת,
 17 כְּמִבּוּאֵר לְעֵל, שֶׁשֶׁם בִּמְקוֹרָה
 18 הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַמְּלָכוֹת לְלוּלִים כָּל
 19 הַעֲנִינִים שֶׁל כֹּל שֶׁאֵר הַסְּפִירוֹת
 20 כְּאֶחָד מְבַלֵּי שְׁחִלּוּקֵי הַדְּרָגוֹת יֵהוּ
 21 נִכְרִים וּמוֹגְדִים (קָדַם שְׁנַמְשָׁף
 22 מִמְּקוֹר הָרֵאשׁוֹן לְמַטָּה וִירַד לְהִיּוֹת
 23 מְקוֹר לְעוֹלָמוֹת בְּרִיאָה-
 24 יְצִירָה-עֲשִׂיָה בְּאִפְּן שֶׁל
 25 הַתְּחִלְקוֹת בֵּין עוֹלָם לְעוֹלָם וּבֵין
 26 דְּרָגָה לְדְרָגָה), צָרִיכָה לְהִיּוֹת גַּם
 27 עֲבוּדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאִפְּן
 28 ד'בְּלָכֶם", "לְאַחֲדִים כְּאֶחָד",
 29 מְבַלֵּי לַחַת בִּיטּוֹי לְהַבְדָּלִים וְחִילּוּקֵי
 30 דְּרָגוֹת הֵינּוּ, שֶׁאֵף שִׁישְׁנָם לְמַעֲשֵׂה
 31 חִלּוּקֵי מְדָרְגוֹת בְּיִשְׂרָאֵל, כְּפִי
 32 שֶׁמְּפָרֵט הַתְּתוּב כֵּאֵן, בְּהַמְשָׁךְ
 33 ל'אַתֶּם נִצְבִּים כּוֹלְכֶם/ עֶשֶׂר מִדְּרָגוֹת
 34 שׁוֹנוֹת, הַמְּפּוֹרְטוֹת בְּפֶסוּק "רְאִישֵׁיכֶם
 35 שְׁבִטְיֶכֶם גּוֹ' מִחוּטֵב עֲצִיף עַד
 36 שׁוֹאֵב מִמִּיָּד", מְכַל-מְקוֹם
 37 מִמְּרוֹת שְׁחִילּוּקֵי הַדְּרָגוֹת קִיּוּמִים וְלֹא
 38 מִתְּבַטָּלִים, הָרִי הֵם "לְאַחֲדִים
 39 כְּאֶחָד"¹¹, וְיֵשׁ בֵּין כּוֹלָם אַחֲרוֹת מֵאֵלָה כֵּאֵילוֹ הֵיוּ מִצִּיאוֹת אַחַת לְלֹא חִילּוּקֵי
 40 דְּרָגוֹת, וְזֹאת, כִּיּוֹן שֶׁ"נִצְבִּים" כֹּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וּמִתְעַלִּים בְּמִקְוֶרָם
 41 הָרֵאשׁוֹן, וְכֵאֵפְן ד'נִצְבִּים", וְהֵם נִמְצָאִים 'עוֹמְדִים' בְּמִקְוֶרָם הָרֵאשׁוֹן
 42 בְּצוּרָה שֶׁל 'נִצְבִּים' מְלִשׁוֹן 'נִצָּב מְלָךְ', דְּהֵינּוּ בְּחִינַת "הַמְּלָךְ
 43 הַמְּרוֹמֵם לְבָדוּ מְאֹד", הֵינּוּ שֶׁהַתְּעַלּוֹת הִיא עַד בְּחִינַת הַהִתְנַשְּׂאוֹת
 44 הַעֲצֻמִּית, הַבְּחִינָה הַכִּי נַעֲלִית בְּעֵינָיו הַמְּלָכוֹת שֶׁלְּמַעֲלָה.

(35) לקו"ת תבוא מג, סע"ד. (36) ראש השנה יח, א. יבמות מט, ב. קה, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 יותר נעלה ל'נצוץ בורא' חלק אלוהה ממעל שמתלבש ב'נצוץ
2 נברא' שבנשמה הנקרא 'יחידה'³⁷. ובאפן כזה נעשית גם
3 ההמשכה החדשה של חיות לעולמות בראש השנה, כפי
4 שהענינים הם בבחינת ה'ראש', המקור הראשון והנעלה של
5 המלכות והמקור הראשון והנעלה של
6 נשמות ישראל (שזהו גם הטעם
7 הפנימי לכן שנקרא יום זה שבו היא
8 ההתחדשות האמורה "ראש"
9 השנה, ולא "תחלת" השנה
10 לרמז שהכוונה לשורש ומקור והראש'
11 של כל המדריגות), בבחינת ה'ראש',
12 ששם כלולים כל הענינים
13 ביחד, ואחר-כך נמשכים כל
14 הענינים בפרטיהם בכל ימי
15 השנה. ועל זה נאמר "תקעו
16 בחדש שופר", שההתחדשות
17 בראש השנה הנקרא 'בחודש' על
18 שם ההתחדשות נעשית על-ידי
19 השופר דוקא, שעם היותו על
20 אף שהשופר הוא ענין של מצוה,
21 וכלשון חכמינו ז"ל³⁸ בנמרא
22 "מצות היום של יום ראש השנה
23 בשופר", הרי זה קול השופר
24 קול פשוט שלמעלה
25 מהתחלקות אותיות, בשונה
26 מקול הדיבור המלוכש במילים של
27 דיבור שכל אחת מהאותיות שלו היא
28 ענין בפני עצמו, קול השופר הוא קול
29 פשוט שאינו מתחלק לבחינות שונות
30 כי הוא נובע מבחינת פנימיות
31 הלב, בחינת קול פנימא
32 דלא אשתמע', קול פנימי שלא
33 נשמע, שזהו ענין העבודה
34 שהיהודי עובר את ה' שמצד
35 פשיטות הנפש העבודה שהנשמה
36 היא מציאות 'פשוטה' ללא הגדרות
37 מגבילות שלמעלה מטעם-ודעת
38 בשונה מעבודה המיוסדת על הבנה
39 שכלית וטעם ודעת, כאן מדובר
40 בעבודת ה' על-שכלית ולכן היא
41 'פשוטה' (שזהו שהשופר הוא מקרן של בהמה פשוטה דוקא
42 שקולו הוא קול פשוט ולא תוקעים בראש השנה בכלי נגינה משוכלל
43 ומפוח)³⁹, שעל-ידיה דוקא

ממשיכים את בחינת המלכות ממקורה הראשון ועד שמביאים
חיות חדשה לעולם בראש השנה.
(ה) והנה אף-על-פי שהתחדשות המלכות בראש השנה
היא על-ידי קבלת-על של מלכות שמים, ביטול לאלוקות באפן של
"רצוא", מתוך תנועה של תשוקה
ורצון להתעלות מהעולם והמגבלות
שלו ולהתקרב לאלוקות שעל-ידי
זה מתוך שהדגש הוא על התבטלות
ודבקות עם המקור הראשון של
המלכות שהוא נעלה מאד, כמבואר
לעיל באריכות, ולכן, כיוון שיעקר
ה'תנועה' היא של התעלות מלמטה
למעלה עד להתכללות במקור ומתוך
התאחדות של כל המדריגות בנשמות
ישראל ניצבים 'כולם', נעשית גם
המשכת והשפעת כל הענינים
בראש השנה כפי שהם מצד
המקור וכפי שהם כלולים
במקור כענין אחד כללי, ללא
התחלקות המדריגות, מפל-מקום
ועל אף שה'תנועה' היא של 'רצוא'
והתעלות מלמטה למעלה, בכל זאת
נמשכים כל הענינים הכי נעלים,
החל מהמקור הראשון, מלמעלה
למטה דוקא. והיננו, חיבור זה
של 'רצוא' מצד אחד, והמשכה עד
למטה מצד שני, מלמד שבראש
השנה ישנם שני קצוות. מחד
גיסא, מצד אחד העבודה של
ראש השנה היא באפן של
מסירה ונתינה שהאדם מתבטל
ומתמסר לה' בשעבוד גמור
(כמבאר בכמה מקומות בתורת
החסידות העוסקים בענין עבודת ה'
המיוחדת של ראש השנה, ובפרט
במאמרי כ"ק מו"ח כב' קדושת
מורי וחמי אדמו"ר⁴⁰ הרבי
הרי"צ), ולאידך גיסא, מצד שני
מדגשת ההמשכה של הענינים
הכי נעלים למטה בנשמיית
דוקא, כמאמר כפי שאומרים ומבקשים בתפילות ראש השנה "בתבנו
בספר חיים טובים, כתבנו בספר פרנסה" כו', והכוונה היא
פשוטו כמשמעו להיות מזונות גשמיים לאדם, ועקר הדין

(37) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. הובא בלקו"ת פ' ראה כז, א. 38) ראש השנה כו, ב. כז. א. 39) ראה לקו"ת פרשתנו (נצבים) מד, ב. 40) סה"מ תש"ב ע' 8. ועוד.

אתם נצבים היום כולכם

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁבִרְאֵשֶׁה־הַשָּׁנָה הוּא עַל הַגּוֹפִים כו', כְּפִי שְׁמַכִּיא אֲדַמּוּר' שְׁמַמְשִׁיכִים אַתְּ כָּל הָעֲנִינִים מִמְּקוֹרָם וְשִׁרְשָׁם הָרָאשׁוֹן

2 הַזָּקֵן בְּלִקוּטֵי תוֹרָה⁴¹ עַל פִּי מְקוּרֹת קְדוּמִים שְׁאִין אָדָם נִדוֹן

3 בְּרֵאשֶׁה־הַשָּׁנָה אָלָא לְעֲנִינֵי שְׁאִין אָדָם נִדוֹן בְּרֵאשֶׁה־הַשָּׁנָה אָלָא לְעֲנִינֵי עוֹלָם־הַזֶּה כו', שְׁלַכְן צְרִיכִים

4 הַזֶּה כו', שְׁלַכְן צְרִיכִים לְדַיֵּק בַּתְּפִלוֹת רֵאשֶׁ־לְפָרְט כָּל דְּבָר שֶׁמִּבְקָשִׁים בְּאִפְסָן

5 הַשָּׁנָה לְפָרְט כָּל דְּבָר הַנִּרְאָה וְהַנִּגְלָה⁴². וְהֵינּוּ, שְׁהַהֲמָשְׁכָּה בְּרֵאשֶׁה־הַשָּׁנָה הִיא

6 בְּאִפְסָן שְׁמַמְשִׁיכִים אַתְּ כָּל הָעֲנִינִים מִמְּקוֹרָם וְשִׁרְשָׁם הָרָאשׁוֹן עַד לְמִטָּה מִטָּה, שְׁתַּהֲיָה

7 כְּפִי שְׁמַכִּיא אֲדַמּוּר' שְׁמַמְשִׁיכִים אַתְּ כָּל הָעֲנִינִים מִמְּקוֹרָם וְשִׁרְשָׁם הָרָאשׁוֹן עַד לְמִטָּה מִטָּה, שְׁתַּהֲיָה

8 כְּפִי שְׁמַכִּיא אֲדַמּוּר' שְׁמַמְשִׁיכִים אַתְּ כָּל הָעֲנִינִים מִמְּקוֹרָם וְשִׁרְשָׁם הָרָאשׁוֹן עַד לְמִטָּה מִטָּה, שְׁתַּהֲיָה

9 כְּפִי שְׁמַכִּיא אֲדַמּוּר' שְׁמַמְשִׁיכִים אַתְּ כָּל הָעֲנִינִים מִמְּקוֹרָם וְשִׁרְשָׁם הָרָאשׁוֹן עַד לְמִטָּה מִטָּה, שְׁתַּהֲיָה

10 כְּפִי שְׁמַכִּיא אֲדַמּוּר' שְׁמַמְשִׁיכִים אַתְּ כָּל הָעֲנִינִים מִמְּקוֹרָם וְשִׁרְשָׁם הָרָאשׁוֹן עַד לְמִטָּה מִטָּה, שְׁתַּהֲיָה

11 כְּפִי שְׁמַכִּיא אֲדַמּוּר' שְׁמַמְשִׁיכִים אַתְּ כָּל הָעֲנִינִים מִמְּקוֹרָם וְשִׁרְשָׁם הָרָאשׁוֹן עַד לְמִטָּה מִטָּה, שְׁתַּהֲיָה

12 כְּפִי שְׁמַכִּיא אֲדַמּוּר' שְׁמַמְשִׁיכִים אַתְּ כָּל הָעֲנִינִים מִמְּקוֹרָם וְשִׁרְשָׁם הָרָאשׁוֹן עַד לְמִטָּה מִטָּה, שְׁתַּהֲיָה

13 כְּפִי שְׁמַכִּיא אֲדַמּוּר' שְׁמַמְשִׁיכִים אַתְּ כָּל הָעֲנִינִים מִמְּקוֹרָם וְשִׁרְשָׁם הָרָאשׁוֹן עַד לְמִטָּה מִטָּה, שְׁתַּהֲיָה

(41) דרושים לר"ה נט, ב – מהגהות מיימוניות להלכות תשובה פ"ג בשם הרמב"ן. (42) ראה שו"ע אדה"ז סתקפ"ב ס"ז. סתקצ"א ס"ב.

המשך ביאור למס' עירובין ליום שלישי עמ' ב

1 כפי שיעורו, אמר רבי יורא, סומכוס היא, דאמר, מאי דהוי ליה

2 בעיני – שצריך לערב בדבר שראוי למערב עצמו, ולכן הדין נותן

3 שמשערים את שיעור שתי סעודות כפי הנצרך לו עצמו, ולא לפי

4 שיעור אכילת אדם בינוני. אבל לדעת חכמים שאפשר לערב

5 בדבר הראוי לאכילה לאחרים, די בשיעור שתי סעודות של אדם

6 בינוני.

7 שואלת הגמרא: לימא שמשנה זו פליגא ארבי שמעון בן אלעזר,

8 דתניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר, מערבין לחולה וליזון ושומעונים

9 באכילה, כדן מוזני, ולרעבתן מערבים במזון שתי סעודות בשיעור

10 סעודה בינונית של כל אדם. ואילו לעיל במשנה שנינו ששיעור

11 שתי סעודות הוא לכל אדם כפי שיעורו.

12 משיבה הגמרא: תרגומא – תעמיד את דברי המשנה שמשערים

13 לכל אדם כפי שיעורו, אחולה וזקן, שלהם מקילים שאין צריכים

14 לערב אלא בשיעור אכילתם, וכפי שאמר רבי שמעון בן אלעזר,

15 אבל רעבתן ששיעורו גדול יותר מסתם בני אדם, כגולה דעתו אצל

16 כל אדם, ומשערים לו כשיעור כל אדם.

17 שנינו במשנה: ומערבים לכהן בבית הפרס. הגמרא מבארת מדוע

18 מערבים לכהן בבית הפרס על אף שנאסר עליו להיכנס לשם:

19 דאמר רב יהודה אמר שמואל, מנפה אדם בפיו את אדמת בית

20 הפרס שלפניו, וחולץ במקומו נפיתו, ואינו חושש להיטמאות בכך,

21 מפני שעצמות בלא בשר אינם מטמאות באהל אלא במגע ומשא,

22 וכשמנפח לפניו רגליו, אם יש שם עצם גדולה יראה אותה, ואם יש

23 שם עצם קטנה הרי היא נדחית על ידי נפיתו, ואינו מסיטה

24 ברגליו. ולכן אפשר להניח שם עירוב לכהן כיון שמותר לו להכנס

25 לשם על ידי נפוח, ולאכול את עירובו.

26 אנב הבאת היתיר לכהן לילך בבית הפרס על ידי נפוח מביאה

27 הגמרא אופן נוסף שמותר לכהן לילך בבית הפרס: רבי יהודה פו

28 אמי משמיה דרב יהודה אמר, בית הפרס שנידש בדריסת רגלי בני

29 אדם שעברו בו, הרי הוא מהור, שיש לתלות שכבר נידושו

30 העצמות שבו, ונפחתו מכשעורה, ושוב אינם מטמאות את

הנושאן.

שנינו במשנה (כח): רבי יהודה אומר, מערבים לכהן אף בבית הקברות.

הגמרא מביאה ברייתא המבארת את טעמו של רבי יהודה: תנא, מפני שיכול לחוץ ולילך – שיכול הכהן לילך למקום עירובו ויעשה מחיצה בינו לבין הקברים שלא יאחיל עליהם, על ידי שילך בתוך שדה – ארגו עץ המחובר לעגלה, ועשוי למרכב נשים חשובות, או תיבה של עץ. העומדת לפני השולחני, ומגדל – ארון של עץ.

מבארת הגמרא: קא קבר רבי יהודה, אהל ורוק שמיא אהל – אהל המיטלטל נחשב לאהל גם בשעת טלטול, ולפיכך הרי הוא חוצץ בין האדם הנמצא בו לבין הטומאה שמחוצה לו. ובפלוגתא דהני תנאי – ותנא קמא ורבי יהודה נחלקו במחלוקת תנאים דלהלן, דתניא לגבי טומאת ארץ העמים, וטומאה שגזרו חכמים על כל הארצות שמחוץ לארץ ישראל (שבת יד:), הנכנס לארץ העמים כשהוא בתוך שדה תיבה ומגדל, רבי משמא אומר, מפני שאינם חוצצים בפני הטומאה, והרי הוא מאחיל על ארץ העמים, ורבי יוסי ברבי יהודה מטהר אותו, מפני שסבר שהם חוצצים בפני הטומאה. מבארת הגמרא: פמאי קמיפלגי, פו – רביין קבר, אהל ורוק לאו שמיא אהל, וכל שאינו אהל אינו חוצץ בפני הטומאה, ופר – ורבי יוסי ברבי יהודה קבר, אהל ורוק שמיא אהל, וחוצץ בפני הטומאה. ובמחלוקת זו נחלקו תנא קמא ורבי יהודה במשנתנו, שרבי יהודה סבר שאהל זרוק נחשב לאהל והרי הוא חוצץ בפני הטומאה, ולכן אפשר להניח עירובו של כהן בבית הקברות, כיון שיכול הכהן להגיע אליו על ידי שיכנס לשם בתיבה גדולה מעץ. ותנא קמא סבר שאהל זרוק אינו נחשב לאהל, ולכן אינו עירוב שהרי אינו יכול להגיע אל עירובו.

הגמרא מביאה מחלוקת רבי יהודה ורבנן אם מערבים לכהן בתרומה טהורה בקבר, ומבארת את טעמם לפי מה שנתבאר מחלוקתם לענין עירוב בבית הקברות: והא דתניא, רבי יהודה אומר,